

Wesýet / satiriki hekaýa

Category: Hekaýalar, Kitapcy, Satiriki hekaýalar

написано kitapcy | 23 январа, 2025

Wesýet / satiriki hekaýa WESÝET

Bu edähet mende indi däbe öwrülipdi. Her gün günorta naharyndan soň edaralarymyzyň gapdalyndaly çar baglykda iň bolmanda on-on bäş minut gezelenç etmesem, walla, bir zadym kem ýaly bolup dur. Edil çöregiki gury iýen ýaly bolýan. Eliňi arkaňa tutan bolup içiňi gepledip ýörmekligiň meniň üçin-ä aýratyn lezzeti bar. Birhili göwnüň açylýar, iýeniň siňýär. Işe bolan höwesiňem artýar. Sizden gizläp oturmaýyn, şeýle pursatlarda käte özüm-in-ä joşajymajygymam bar. Goşgujyk çyrşaýan, diwar gazetini üçin.

Ine, bu günem seýrana çykdim. Bi, skladlars gelip, şo ýerdenem dargaýan delje harytlardan-a hakymyzy alyp bilemzok, kislorod paýymyzy bir ile gidermeli. Lakga balyk ýaly agzymy giňden açyp howadan sordum. Gök gyrtlygyň içi bilen uzalyp gidýän ýodajyk ýüplük ýaly söklenip şol uzap gidip otyr. Ep-esli ýöräpdirin. Be, goýry kölegedäki oturgyjyň «myhmany» bu gün üýtgeýdir-le. Hemişe goşa gumry ýalyjak bolup aşyk-magşuklar oturyardy. Hon-ha onuň üstünde bir-ä süýnüp ýatyr. Içgirimikä, işigaýdan. Gowusy, adyny tutmazlyk. Görmedik bolup geçibereýin. Be, meniň şu edýän işim adamkärçilihe sygýarmyka, gaty rahat bolajymasyn. Birden ýaraman ýykylyp ýatan bolsa näbileýin. Gitdim bir iňkise. Dogrudan hem üst-baş-a alkaşyňka meňzänok. Töwereginde boşap ýatan çüýşe-püýşe-de ýok. Has golaýragyna bardym, dähedem-dessem edip. Ol adamyň ýüzi on ýuwan esgi ýaly juw-akdy. Ardynjyran boldum. Eger-eger gymyldanogam. Biri urup, süýndürüp gidiberdimikä. Baryp, yralap gördüm. Uzyn-uzyn iňledi, bir zat diýjek boldy, dili diýenini etmedi. Ýok, bu bendä bir zat bolupdyr. Kömek etmeli. Dadyna ýetişmeli. Ylgap golaýdaky telefon awtomatdan «Tiz kömege» til etdim.

– Tizräjik ýetişeweriň, bir görgüli amanadyny tabşyrjak bolýa...

– Onda-munda ýykylyşyp ýatan alkaş gyt däl. Milisiýa jaň ediň.

Eger şolar içgili dældigine güwä geçseler, biz onsoň barjak bolarys.

Eý, toba! Bu nähili düzgün boldugy. Ikirjiňlenip durkam, milisiýanyň başyny agyrtdym.

– Agam, çaltrajyk gelmeseňiz-ä...

– Näme, uruşýalarmy?

– Ýok.

– Onda entek uruşsynlar, ýogsam baranymyzyň peýdasy ýok. Serewno zat edip bolmaz.

Nähili boldy-aý bi. Ýyldyza ýörän ýaly boldum-la. Ugran ugrum gapyşdy durdy. Ýa taksä basyp özüm äkidäýsemmikäm, keselhanalaryň birine. Beýtsemem, yzynyň süýregi köp bolaýmasa. Ýok, atylan ok daşdan gaýtmaly dälidir. Ölümiň öýünde ýaňky milisionere ýagdaýy düşündirdim. Köp wagt geçmänkä geldiler şakyrdaşyp. Keltejik biri iki elini jübüsine sokdy-da, gopbamsylyk bilen gürledi.

– Koneçno, pýan. Oklaň maşynyň içine.

Direnişip duran milisionerler başlygynyň bir zat diýerine mähetdel ýaly, ýaňky görgülini germesatan edip ugradylar. Zordan ellerinden aldym. Aýagymy diräp duramsoň, ahyry wraç çagyrdylar. Sagadyma seretdim. O-ho-how, işe barmaly. Eňeýin.

– Ýok, ýaşuly, biz seni goýberip bilmeris. Düşündiriş ýazmaly bolarsyň. Biz muňa ýörite delo açmaly. Düşnüklimi?! – diýip, ýaňky keltejik boýly öňüme böwet boldy.

– A-how, inim, o nämäň düşündirişi. Men-ä o bendäň çagasyny tanamok, zat edemok. Bolan zatlaň hemmesini ýaňy size gürrüň berdim ahyryn, başga aýdyp biljek zadym ýok, on sutka şu ýerde oturamda-da. Onsoňam men işe howlugýan, başlygymyz gatt hyrsyz, ol meň derimi soýar...

Olar bilen oýnuň deň gelýämi. Sähel gaňyrşyna gaýtsaň, eliňi arkaňa daňjaklar. Onýança doktorym gelip ýetişdi.

Iki maşyn bolup gitdik sürlenişip, keselhana. O görgüliň şo özünü bilmän ýatyşy. Alyp galdylar. Işe, gelibem, birhili zat bilen wejim bolmady. Agşam ýatamda-sa göz öňüme geldi durdy, bende.

Ertesi irden başlykdan rugsat alyp, keselhana gitdim. Nobatçy wraç meni görenden başyny ýaýkady-da:

– Enteg-ä özüne gelenok. Göräýmäge görgüliň kem ýerem ýok ýaly, analizleri oňat. Ahyry alaç tapmamyzsoň professor çagyrdyk – diýip, haladynyň synyny kakysdyrdy.

Lapym keç bolup yzyna gaýtdym. Analizleri oňat bolsa, kem ýerem ýok bolsa, näme bolup biler? Ýokarkyň özi gowusyny etsin, her hili kesel bar-ow.

Giç öýlänler işden çykyp, bazara bardym. Delje zatlardan onymuny alyşdyryp, ýene-de keselhana tarap ugradym. Belki, özüne gelendir. Onuň haçanky açlygy. Ýogsa-da professor näme diýdikä? Wah, o görgüliniň kimdiginem bilip bolanok, ýanyň dokumentsiz gezmeli däl-aý. Nirede, näme boljagyny bilip bolanok. Häzir hossarlary yzynda yzzan-da-çuwandyr. Ynsan balasy şeýle güne düşmäwersin.

– Syrkawyňyz-a dil açdy – diýip, nobatçy wraç meni begendirdi.

– Ýöne onuň häzirlikçe bar aýdýan sözi bir söz. «Kitap»... «kitap» diýip gygyryp ýatyr. Düzelşer, gaýgy etmän. Oňa seredýän professor gaty güýçli adam...

Men elten zatlarymy goýuşdyrdym-da, gaýdysyn düýnki ýere sowuldym. Ine, şol oturgyjyň aşagynda bir kitap ýatan eken. Garbap aldym. Juda galyň kitap, kerpiç ýaly. Ony sumkama saldym-da, eňdim yzyna.

– Buşluk, syrkawyň saýrap başlady – diýip, hälki wraç meni gujaklady.

Iň uly doktordan rugsat alyp, onuň ýanyna bardym. Salamlaşdyk, tanyşdyk. Bolup geçen zatlary oňa gürrüň berdim. Ol uludan demini aldy-da:

– Sag bol, gardaş. Doganlyk kömegini etdiň. Paýtagta komandirowka gelipdim. Biziň illere, Lebap boýuna barsaň, gözümiň üstünde ýeriň bar – diýip hamsykdy.

Gürrüňimiziň arasynda onuň näme keseliniň bardygyny, nämeden ejir çekýändigini soradym.

– Wah, dogan jan, ýylgyza toýnak salýadym. Kitap magazinine baryp, ho, Girdenekow diýilýän ýazyjynyň «Çatrykdaky çaknyşyk» diýen romanyny aldym. Ýeser ýaly, salkynjak saýada okamaga oturdym... – Ol ýene-de hyk-çok edip başlady.

Men gorkdum. Kitabyňyň tapylandygyny aýtjak boldum. Sumkama ýapyşanyman şoldy welin, ol gürrüňini dowam etdirdi.

– Ine, meň başyma ýeten şo kitap boldy. Zaýalanan zat içseň içiňi zäherleýä, ruhy iýmitiň zaýasy welin, aňyňy zäherleýä. Okajak zadyňyzy seljereweriň, gardaş – diýip, ol ýalbaryp diýen ýaly wesýet etdi.

Hoşlaşyp çykyp gaýtdym. Ýolda ýaňky kerpiç ýaly galyň romanyň tiražyna seretdim. Baý-baý-ow, men-ä aýtmaga-da çekinýän, ýene-de näçe adam ol eser bilen başa-baş söweşe girmeli. Üstünlik hemraňyz bolsun, gadyrly okyjylar!

Täçmämmet JÜRDEKOW. Satiriki hekaýalar